

НАУКОВА І НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ (2018-2022 рр.)

За результатами наукової доповіді на засіданні Президії НАПН України,
18 травня 2023 р.

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5130>

РАДКЕВИЧ

Валентина Олександрівна

доктор педагогічних наук,
професор, дійсний член
(академік) НАПН України,
директор Інституту
професійної освіти
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Анотація. Висвітлено досягнення колективу Інституту професійної освіти НАПН України у 2018-2022 роках. Оприлюднено результати наукової, експериментальної, видавничої, експертно-аналітичної, освітньої, міжнародної та інших видів діяльності. Представлено наукові школи Інституту, найвагоміші результати наукових досліджень та інноваційної освітньої діяльності. Охарактеризовано внесок у цифровізацію професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, розвиток цифрової компетентності науковців, педагогічних працівників і здобувачів освіти. Окреслено різні напрями волонтерської діяльності, спрямовані на матеріальну, фінансову, психологічну, консультативну, науково-методичну та іншу допомогу ЗСУ, внутрішньо переміщеним особам, ветеранам російсько-української війни, педагогам і здобувачам професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти у воєнний час.

Ключові слова: Інститут професійної освіти НАПН України; професійна (професійно-технічна) освіта, фахова передвища освіта; наукова діяльність; інноваційна освітня діяльність; цифровізація освіти; підготовка магістрів і докторів філософії.

Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України (далі Інститут) — це інноваційна наукова установа, що здійснює фундаментальні і прикладні дослідження з пріоритетних напрямів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти для розв'язання актуальних теоретичних та методологічних проблем у галузі педагогіки, психології і філософії освіти, забезпечуючи цілісний науково-методичний супровід підготовки майбутніх фахівців і професійного розвитку педагогів з урахуванням соціально-економічних змін, запитів українського суспільства й індивідуальних потреб здобувачів професійної освіти у кар'єрному зростанні.

Наукову установу створено у 2006 р. як Інститут професійно-технічної освіти НАПН України (постанова Президії Академії педагогічних наук України від 20 квітня 2006 р. № 1-7/5-135; розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 березня 2006 р. № 160-р.). У 2022 р. її було перейменовано в Інститут професійної освіти Національної академії педагогічних наук України (постанова Президії НАПН України від 27 січня 2022 р. № 1-2/1-18) (Радкевич, ред., 2018).

У 2021 р. рішенням Експертної комісії з проведення державної атестації наукових установ Міністерства освіти і науки України (наказ

МОН України від 2 червня 2021 р. № 615) Інститут віднесено до I класифікаційної групи з атестаційною оцінкою 3.91/3.68 строком на п'ять років.

Наукову діяльність Інституту спрямовано на виконання затверджених загальними зборами НАПН України «Основних напрямів наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні» (2012 р.), «Пріоритетних напрямів наукових досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології в НАПН України на 2018-2022 рр.» (2017 р.). Наукова тематика у звітний період погоджувалася, затверджувалася й координувалася Відділенням професійної освіти і освіти дорослих НАПН України та була орієнтована на реалізацію основних положень Конституції України, виконання заходів, визначених Національною доктриною розвитку освіти України в XXI столітті, законами України «Про освіту» (2017), «Про професійно-технічну освіту» (1998), «Про фахову передвищу освіту» (2019), «Про вищу освіту» (2014), «Про інноваційну діяльність» (2002), «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2016), «Про наукову і науково-технічну експертизу» (1995), указами Президента України «Про заходи щодо пріоритетного розвитку освіти в Україні» (2010), «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 р.», «Про національну стратегію розвитку освіти в

Україні на період до 2021 р.», Національною економічною стратегією — 2030, розпорядженнями Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 р.», «Про схвалення Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 р.», «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 р.», «Про затвердження Державної Стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 рр.», Концепцією розвитку професійної (професійно-технічної) освіти в Україні (2018), Концепцією підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти (2018), Концепцією розвитку педагогічної освіти (2018), іншим законодавством України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість виконання яких надана Верховною Радою України, у т.ч. з урахуванням Брюггського Комюніке про зміцнення європейського співробітництва у сфері професійної освіти та навчання на період 2011-2020 рр.; національних освітніх проєктів Плану відновлення України (2022).

Нормативно-правова база Інституту постійно вдосконалюється, гарантуючи поступальний розвиток наукової установи. Так, у 2018 р. було ухвалено Стратегію розвитку освітньої діяльності Інституту на 2018-2025 рр., в 2020 р. — затверджено нову Стратегію розвитку Інституту на 2020-2025 рр.

Отже впродовж 2018-2022 рр., попри ковідні обмеження та воєнну агресію російської федерації Інститут розвивався як наукова та комунікаційна платформа, реалізуючи місію «Від наукових досліджень — до кращих освітніх практик». Візією наукової установи є гармонійне поєднання наукової діяльності, освітнього процесу і науково-методичного супроводу підготовки фахівців інноваційного типу — особистостей, громадян, професіоналів. Базовими цінностями Інституту визнано людиноцентризм, демократизм, розвиток особистості, академічну свободу, доброчесність і культуру, самоврядність, лідерство, партнерство, відкритість, прогностичність, інноваційність, якість, зв'язок із практикою, результативність.

Основними напрямками діяльності Інституту є: проведення фундаментальних і прикладних досліджень; підготовка й видання наукової, навчальної, виробничо-практичної, довідкової продукції; налагодження партнерства і творчої

співпраці з вітчизняними й зарубіжними науковими установами щодо професійної підготовки кваліфікованих робітників, фахових молодших бакалаврів, підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти; підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; проведення наукової експертизи проектів законодавчих актів, нормативно-правових документів, освітніх інновацій, програм, навчально-методичної літератури в галузі професійної освіти і навчання тощо.

До структури Інституту входять шість наукових лабораторій, бібліотека, три відділи (науково-організаційний, експлуатаційно-технічний, кадровий) і бухгалтерія. Позаштатними структурними підрозділами є чотири наукові центри та кафедра професійної освіти і навчання, що організує підготовку магістрів і докторів філософії (ІПО НАПН України, 2023).

Діяльність Інституту забезпечують 42 наукові

працівники, середній вік яких становить 48 років. Серед них — два академіки НАПН України, 14 докторів, 22 кандидати наук, троє осіб із почесними званнями «Заслужений діяч науки і техніки України» і «Заслужений працівник освіти України». У звітний період шість вчених підвищили свою кваліфікацію в докторантурі, дев'ять — в аспірантурі Інституту. Якісний кадровий склад виконавців наукових досліджень в основному відповідає їх галузевій специфіці.

Інститут фінансується за бюджетною програмою 6551030 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері освіти, педагогіки і психології» та має і спеціальний фонд, що утворюється на основі оплати за навчання в магістратурі, аспірантурі й докторантурі, наукової експертизи тощо. Це дає змогу здійснювати своєчасне оновлення матеріально-технічної бази. Для виконання наукових досліджень в Інституті створено належні умови: кожна лабораторія має окреме приміщення,

кожен працівник — власне робоче місце, всі професори — окремі кабінети. Всі робочі місця оснащені стаціонарними комп'ютерами, підключені до швидкісного Інтернету з організованим доступом до міжнародних наукометричних баз. Для відпочинку є рекреаційні місця та облаштована побутовою технікою їдальня (Радкевич & Єршова, ред., 2023, с. 268).

Важливими напрямками діяльності Інституту є

ФІНАНСУВАННЯ (2018–2022)			
НАПРЯМ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ	ЗАТВЕРДЖЕНО КОШТОРИСОМ НА 2022 РІК, ГРН.	ПРОФІНАНСОВАНО У 2019 РОЦІ, ГРН.	ПРОФІНАНСОВАНА СУМА ДО ЗАТВЕРДЖЕНОЇ, %
ФУНДАМЕНТАЛЬНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ	2635200,00	2635200,00	100%
ПРИКЛАДНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ	11929200,00	11929200,00	100%
ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ	921200,00	921200,00	100%
ВИПУСК НАУКОВОЇ, ВИРОБНИЧО-ПРАКТИЧНОЇ, НАВЧАЛЬНОЇ ТА ДОВІДКОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	–	–	100%
РАЗОМ ПО ІНСТИТУТУ	15485600,00	15485600,00	100%

наукова, експериментальна, освітня, видавнича, інформаційно-аналітична, експертно-консультативна, міжнародна, проектна та волонтерська.

Наукова діяльність. Відповідно до Статуту Інституту основним напрямом його діяльності є організація та проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень в галузі професійної (професійно-технічної) П(ПТ)О та фахової передвищої освіти, що має здійснюватися на засадах академічної доброчесності з урахуванням кращих міжнародних моделей і практик, сучасних потреб ринку праці, умов воєнного стану та перспектив повоєнного відновлення економіки країни (Радкевич & Єршова, ред., 2023, с. 70).

У звітний період наукові дослідження виконувалися в шести штатних структурних підрозділах — наукових лабораторіях: дистанційного професійного навчання (3 наукові дослідження, 2 експерименти всеукраїнського рівня і 3 — наукової установи); електронних навчальних ресурсів (3 наукові дослідження, 2 експерименти всеукраїнського рівня і 3 — наукової установи); професійної кар'єри (3 наукові дослідження, 4 експерименти всеукраїнського рівня і 2 — наукової установи); технологій професійного навчання (3 наукові дослідження, 2 експерименти всеукраїнського рівня, 2 — регіонального і 3 — наукової установи); зарубіжних систем професійної освіти і навчання (3 наукові дослідження, 3 експерименти всеукраїнського рівня і 1 — наукової установи); науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах (2 наукові дослідження і 2 експерименти рівня наукової установи).

Водночас в Інституті на громадських засадах активно працюють чотири наукових центри: сучасних професій і технологій навчання, енергоефективності, психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти (до 2021 р. здорового способу життя та профілактики ВІЛ/СНІДу) та управлінських технологій професійної освіти. Ці структурні підрозділи допомагають вирішувати численні нагальні питання, що виходять за межі компетенції наукових досліджень і пов'язані з важливими соціальними, політичними та економічними питаннями функціонування професійної та фахової передвищої освіти в Україні (Радкевич & Єршова, ред., 2023, с. 44-55).

Організація наукової роботи здійснюється на основі Положення про порядок формування, проведення і контролю виконання наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок у Національній академії педагогічних наук України. Для цього створено ефективну систему їх планування, контролю виконання, проведення експертизи, упровадження й моніторингу отриманих результатів. Вчена рада Інституту розглядає й затверджує всі етапи виконання досліджень (розгляд заявок на проведення дослідження; заслуховування звітів про результати всіх етапів їх виконання; аналіз змісту підготовки педагогічних інновацій, структури видань, у яких вони мають бути опубліковані, змісту масових заходів, на яких має здійснюватися апробація, переліку експериментальних баз, ефективності впровадження тощо).

Велику увагу Інститут надає забезпеченню авторського права на розроблені в межах виконання бюджетних тем наукові й кінцеві результати. Для цього кожен науковий працівник у встановленому порядку укладає й підписує два додатки до договорів про розподіл майнових прав, де зазначено назви всіх наукових результатів, що мають бути ним підготовлені, та видань, у яких вони мають бути оприлюднені. Це сприяє чіткому розподілу майнових та авторських прав на службові твори.

Щороку проводиться звітна конференція Інституту «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання», матеріали якої оприлюднюються у вільному доступі на сайті Інституту та е-бібліотеки НАПН України. Для кращої ідентифікації оприлюднених на конференції результатів у 2021 р. в електронному продовжуваному виданні Інституту «Інноваційна професійна освіта» створено спеціальну рубрику «Науково-методичне забезпечення професійної освіти» (за науковою редакцією доктора педагогічних наук, професора, академіка В. Радкевич), де публікуються всі матеріали звітних конференцій Інституту.

Особлива увага приділяється проведенню експертизи для аналізу актуальності досліджень, їх відповідності пріоритетним напрямкам розвитку науки і техніки, запитам економіки, суспільства й системи освіти, якісного складу виконавців досліджень, переліку запланованих педагогічних інновацій, наукового й експериментального інструментарію, їх належної апробації, оприлюднення, поширення та використання. Тому до здійснення експертизи залучаються провідні фахівці Інституту, інших наукових установ НАПН України та закладів освіти. Це дає змогу забезпечити належний теоретичний рівень і практичну значущість здобутих результатів.

Великого значення Інститут надає якості наукових досліджень, прозорості й відкритості їх результатів. Цьому сприяє створений у 2019 р. науково-організаційний відділ, до компетенції якого належать: відкриття, адміністрування, безпека та розвиток офіційного сайту Інституту та його періодичних фахових видань; інформаційно-аналітичний супровід виконання наукових досліджень, оприлюднення їх результатів та моніторинг якості їх використання; налагодження е-взаємодії дописувачів наукових журналів з редакційними колегами та рецензентами з метою забезпечення періодичними виданнями політики відкритого доступу та якості рецензування надісланих публікацій; органі-

зація систематичної взаємодії з організаціями, що надають серійні номери для постійної та унікальної ідентифікації наукових статей і збірників (наприклад, Crossref DOI display); налагодження постійної комунікації з вітчизняними та зарубіжними наукометричними базами, е-каталогами, бібліотечними е-архівами з метою повного представлення у вітчизняному та світовому наукометричному просторі наукових результатів установи; здійснення систематичного моніторингу наукових рейтингів Інституту та його працівників; підготовка аналітичних звітів за результатами публікаційної активності Інституту та його вчених; участь у вебінарах, семінарах та конференціях, організованих НАПН України з метою покращення рівня публікаційної активності наукових установ НАПН України, та, за їх результатами, інформування наукових працівників Інституту про нові можливості сучасних наукометричних баз, каталогів, архівів. Разом із лабораторіями електронних навчальних ресурсів та дистанційного професійного навчання відділ забезпечує якісну онлайн-комунікацію виконавців наукових досліджень з експериментальними базами, партнерськими організаціями й установами, сприяє розвитку цифрової, інформаційної та медійної компетентності і культури не лише основної цільової аудиторії Інституту (педагогічних працівників і здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти), але й своїх вчених.

Креативним центром наукової діяльності Інституту є його *наукові школи*, що охоплюють важливі освітні проблеми України — управління розвитком професійної освіти, забезпечення її якості, цифровізації освітнього процесу, особистісного розвитку майбутніх фахівців і підготовки викладачів (Радкевич & Єршова, ред., 2023, с. 58-62).

Здобутками наукової школи академіка *Валентини Радкевич* «Науково-методичне забезпечення управління розвитком професійної освіти і навчання»¹ є науково обґрунтовані концепції, моделі, педагогічні й методичні системи, в яких

Академік Валентина Радкевич

запропоновано нові підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної (професійно-технічної) та вищої освіти, зокрема в умовах інформаційно-освітнього середовища закладу освіти, дуальної форми здобуття освіти, освітньо-виробничих кластерів; професійного вдосконалення педагогів; розвитку професійної компетентності фахівців і керівників підприємств, культури безпеки професійної діяльності кваліфікованих робітників та інженерів з охорони праці (доктори педагогічних наук: Е. Абільтарова, С. Алексеева, І. Андрощук, О. Бородієнко, Л. Короткова, Н. Кулалаєва, М. Михнюк). Розроблено та впроваджено в освітню практику низку інноваційних технологій і методик формування професійної, енергоефективної, дослідницької, кар'єрної, екологічної, соціально-правової, етнодизайнерської тощо компетентностей майбутніх кваліфікованих фахівців будівельного, машинобудівного, енергетичного, швейного, художнього, кулінарного та інших профілів; розвитку управлінської, технологічної, професійно-педагогічної, проектної культури викладачів, майстрів виробничого навчання, методистів, керівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти; організації дуального професійного навчання (С. Алексеева, Л. Висоцька, О. Глущенко, Є. Гор-

¹ Підготовлено сім докторів наук, 16 кандидатів наук, три доктори філософії.

бан, І. Гриценко, А. Козак, Л. Комісарова, Л. Корницька, Л. Короткова, О. Марковська, М. Михнюк, Г. Омельченко, В. Паржницький, Т. Пятничук, Н. Розіна, В. Скульська, О. Стрілець, О. Фурса, Т. Чернова). Нині дослідження здійснюються з питань формування: економічної культури майбутніх техніків з транспортних технологій та управління перевезеннями (К. Малиновська), професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства (Г. Виноградська), екологічної компетентності бакалаврів судноводіння (В. Жур'ян), а також розвитку проектної культури педагогів професійного навчання (С. Кравець) і професійної компетентності кваліфікованих робітників сфери послуг (А. Онищенко) тощо.

Наукова школа академіка *Андрія Гуржія* «Упровадження інформаційних технологій в

Академік Андрій Гуржій

освітній процес»² сприяла обґрунтуванню науково-методичних (Н. Поворознюк) та організаційних основ (В. Самсонов) проектування, створення й застосування цифрових технологій (Л. Возненко) та електронних освітніх ресурсів (І. Іванюк) в системі професійної освіти для підготовки кваліфікованих робітників. Показано, що ефективне впровадження цифрових технологій в освітній процес закладів П(ПТ)О значною мірою залежить від сформованої цифрової компетентності викладачів та учнів (А. Карпенко). Сформовано перспективні напрями застосування цифрових технологій у системі професійної освіти (А. Мосенко), що передбачають створення, використання, засво-

ення й поширення навчальної інформації шляхом використання електронного, мобільного, змішаного, смарт-навчання, веб-технологій, сервісів соціальних мереж, технологій хмарних обчислень і методик дистанційного навчання (В. Ядренко). Запропоновано інтегральний підхід до розроблення й упровадження цифрових технологій у системі професійної освіти (П. Жиленко), спрямований на поглиблене вивчення дисципліни «Інформатика», розвиток цифрової компетентності викладачів та учнів (М. Антонов). Сформульовано науково-методичні основи розроблення й використання контенту електронних освітніх ресурсів у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників (Т. Вакулєнко). У 2021 р. навчальний посібник «Основи інформаційних технологій», підготовлений представниками наукової школи академіка А. Гуржія (Л. Возненко, Н. Поворознюк, В. Самсонов), експертною комісією з професій транспорту та інформаційно-комунікаційних систем схвалено до використання в освітньому процесі закладів П(ПТ)О. Надрукований за підтримки Європейського Союзу в межах програми «EU4Skills: кращі навички для сучасної України».

Завданнями наукової школи доктора педагогічних наук, професора *Петра Лузана* «Теоретичні

Професор Петро Лузан

і методичні основи забезпечення якості професійної освіти і навчання»³ є дослідження проблем

² Підготовлено три доктори наук і 17 кандидатів.

³ Підготовлено два доктори наук та 5 кандидатів.

наукової організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, що стосуються відбору й структурування змісту навчання, оптимального вибору методів, форм і технологій опанування учнями та студентами сучасними знаннями, ефективного застосування системи засобів педагогічної взаємодії, організації продуктивної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів. Представники цієї школи активно впроваджують ідеї свого лідера в практику підготовки фахівців різних галузей і напрямів. Зокрема успішно досліджують проблеми теорії й методики професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти доктори педагогічних наук О. Радкевич і Т. Герлянд, кандидат педагогічних наук І. Мося. Кандидат педагогічних наук М. Хоменко є заступником директора Науково-методичного центру вищої і фахової передвищої освіти. Представники школи, які здійснювали дисертаційні дослідження з проблем професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (О. Дьомін, В. Рябець, С. Осипенко, Р. Недашківський, В. Годун, Л. Шовкун), організують педагогічних працівників на подальші наукові розвідки з сучасних проблем підготовки робітничих кадрів як керівники закладів освіти. Проблеми університетської науки продовжують досліджувати: професор Л. Вікторова, доценти О. Вощевська (КНУ імені Тараса Шевченка), О. Коротун (Київський національний торговельно-економічний університет), І. Зайцева (Державний податковий університет), Л. Фенчак (Мукачівський державний університет), А. Єсаулов, І. Буцик, О. Полозенко (НУБіП України), А. Галеева (Миколаївський національний аграрний університет). Подальші дослідження здійснюються за такими напрямками: формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків у коледжах аграрного профілю (Л. Ярош), формування професійно-термінологічної компетентності в майбутніх фахових молодших бакалаврів з агроінженерії (К. Базилівська), розвиток екологічної культури студентів медичних коледжів (І. Пасічник), система розвитку педагогічної майстерності викладачів загальноосвітніх дисциплін закладів професійної освіти (М. Кабиш).

У науковій школі професора *Валерія Орлова* «Особистісний і професійний розвиток майбутніх фахівців у системі професійної освіти»⁴ досліджено проблеми: формування культури праці учнів закладів П(ПТ)О художнього профілю (В. Коваль-

Професор Валерій Орлов

чук); екологічного виховання студентів закладів вищої освіти I-II рівнів акредитації будівельного профілю (С. Сапожніков); формування культури мислення старшокласників засобами дослідницької діяльності (О. Марченко). Особливе місце займають дослідження в галузі дизайн-освіти, зокрема: тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні (друга половина ХХ — початок ХХІ ст.) (О. Фурса); розвиток професійної майстерності викладачів графічного дизайну в закладах вищої освіти мистецького профілю (О. Баніт); розвиток проектної культури майбутніх дизайнерів-графіків у професійній підготовці (А. Максимова). Успішно захищені дослідження, які розкривають можливості формування й розвитку кар'єрної та підприємницької компетентності майбутніх фахівців: «Педагогічні умови професійного саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури» (Ю. Курнишев); «Розвиток кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин і механізмів у технічних університетах» (М. Клименко). На цей час зазначений напрям досліджується за такими темами: розвиток художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів у мистецьких коледжах (Г. Шкарупа); формування художньо-проектної компетентності майбутніх дизайнерів інтер'єру у коледжах (О. Нестеров); розвиток підприємницької компетентності майбутніх вебдизайнерів у

⁴ Підготовлено одного доктора наук і 7 кандидатів наук.

професійній підготовці (В. Кушнір). Подальші дослідження здійснюються за такими напрямами: формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі до підприємницької діяльності (Л. Джерелейко); підготовка до підприємницької діяльності фахівців з транспортного менеджменту і логістики в Республіці Польща (Д. Жежерун). Із травня 2018 р. по травень 2020 р. професор Валерій Орлов був Лауреатом державної стипендії видатним діячам науки (Державну стипендію строком на два роки йому призначено Указом Президента України від 19 травня 2018 р. №136/2018).

Завдяки діяльності наукової школи професора *Миколи Пригодія* «Актуальні проблеми професій-

Професор Микола Пригодій

ної підготовки майбутніх викладачів закладів професійної освіти»⁵ було досліджено культурно-етичну сферу професійної підготовки фахівців, зокрема розроблено систему розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін закладів вищої освіти аграрної та природоохоронної галузей (А. Каленський), встановлені особливості формування професійної етики (К. Ярошук) та правової культури майбутніх інженерів-педагогів у процесі професійної підготовки (О. Рем). Для вдосконалення системи підготовки фахівців агропромислового комплексу досліджено педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх агротехніків в аграрних коледжах (Н. Погоріла) і формування дослідницьких умінь у майбутніх бакалаврів енергетики агропромислового виробництва в процесі вивчення електротехнічних

⁵ Підготовлено одного доктора наук і 12 кандидатів наук.

дисциплін (Л. Павлюк). Представники школи не обійшли увагою й аспекти розвитку науково-творчого потенціалу здобувачів освіти та викладачів. Зокрема, ними розроблені моделі: підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів (Л. Бивалькевич), підготовки бакалаврів права до творчої діяльності в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін (В. Пермінова) і підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти до використання засобів математичної статистики в науково-педагогічних дослідженнях (Т. Криворот). Ураховуючи роль іноземної мови в сучасному глобалізованому світі, досліджено аспекти формування професійної комунікативної компетентності майбутніх учителів-філологів у процесі вивчення фахових дисциплін (І. Клак). На сучасному етапі проводиться дослідження проблеми цифровізації освіти та розвитку цифрової компетентності. Подальші дослідження здійснюються за такими напрямами: розвиток готовності викладачів закладів П(ПТ)О аграрного профілю до дистанційного навчання (В. Блоцький); розвиток цифрової компетентності викладачів спеціальних дисциплін закладів професійної освіти сфери послуг (О. Дячук); обґрунтування теоретичних і методичних засад підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до розвитку професійної кар'єри (Т. Олефіренко).

У 2018-2022 рр. в Інституті проводилися наукові дослідження за такими напрямами: «Теоретико-методичні засади професійного навчання», «Професійна (професійно-технічна) освіта. Фахова передвища освіта», «Якість освіти. Інформаційне освітнє середовище. Методи і способи оцінювання якості освіти».

Виконувалося ще два дослідження з проблем розвитку освіти, що потребують невідкладного розгляду, та підтримки молодих учених. Так, у 2020 р. науковці Інституту перемогли в оголошеному НАПН України конкурсі на виконання наукових досліджень для молодих учених за темою «Новітні підходи до професійного самовдосконалення педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти у міжкурсовий період підвищення кваліфікації» (РК № 0120U100520). Науковий керівник — доктор педагогічних наук Олександр Кошук. У 2022 р. у межах конкурсу НАПН України з виконання наукових досліджень проблем розвитку освіти, що потребують невідкладного розгляду, виконано

дослідження за темою «Методологія і технології моніторингових досліджень у професійній освіті» (ПК № 0122U000851). Науковий керівник — доктор педагогічних наук, професор, завідувач лабораторії електронних навчальних ресурсів Микола Пригодій.

У 2018 р. завершено міжнародний проєкт програми ЄС Еразмус+ «Удосконалення практико-орієнтованої підготовки викладачів професійної освіти і навчання» (2016-2018) (ITE-VET), в якому брали участь науковці Інституту. Упродовж 2020-2023 рр. за участю вчених Інституту реалізується Міжнародний проєкт програми Еразмус+ «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні» (PAGOSTE). Усі результати наукових досліджень оприлюднені на сайті Інституту.

Усього в цей період в Інституті виконувалося 18 наукових досліджень (7 — фундаментальних та 11 — прикладних), з яких 13 — були завершені (6 фундаментальних і 7 прикладних) і ще шість тривають (2 фундаментальних і 4 прикладних).

ВИДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПО НАПН УКРАЇНИ					
	2018	2019	2020	2021	2022
Фундаментальні	5	2	1	1	1
Прикладні	1	4	5	5	5
Для молодих учених	-	-	1	-	-
З проблем розвитку освіти, що потребують невідкладного розгляду	-	-	-	-	1
Із них завершених	4	1	2	4	2
Загалом досліджень	6	6	7	6	7
Міжнародні проєкти	1	-	1	1	1

За звітний період відбулися зміни у розподілі фундаментальних і прикладних досліджень, порівняно з попереднім звітним періодом (2013-2017). З метою оперативного реагування на суспільні запити та забезпечення вирішення актуальних питань освітньої практики збільшено кількість прикладних наукових досліджень (у 2022 р. їх було 86 %, що на 69 % більше порівняно з 2017 р.)

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ (2018–2022)				
№	НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕННЯ	НАВВА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР	РОКИ ВИКОНАННЯ
1		Розвиток систем професійної освіти і навчання у країнах Європейського Союзу	0116U004714	2016–2018
2		Проєктування системи консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів	0116U003567	2016–2018
3	24 «Теоретико-методичні засади професійного навчання»	Методичні основи дистанційного навчання кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах	0116U003592	2016–2018
4		Методичні засади розроблення проєктних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей	0116U004143	2016–2018
5		Методичні основи стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів у коледжах і технікумах	0117U002628	2017–2019
6		Теоретичні і методичні основи підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу	0119U002047	2019–2021
7	8 «Професійна (професійно-технічна) освіта»	Теоретичні й методичні основи консультування з молодіжного підприємництва у закладах професійної (професійно-технічної) освіти	0122U000541	2022–2024

ПРИКЛАДНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ (2018–2022)				
№	НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕННЯ	НАВВА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТРАЦІЙНИЙ НОМЕР	РОКИ ВИКОНАННЯ
1	24 «Теоретико-методичні засади професійного навчання»	Методичні основи розроблення smart-комунікаторів для підготовки кваліфікованих робітників аграрної, будівельної і машинобудівної галузей	0119U003223	2018–2020
2		Нові підходи до професійного самоудосконалення педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти у міжкурсовий період підвищення кваліфікації	0120U100520	2020
3	8 «Професійна (професійно-технічна) освіта. Фахова передвищя освіти»	Розвиток проєктного менеджменту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти у втисненій і зареєстрованій практиці	0119U001086	2019–2021
4		Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти	0119U001153	2019–2021
5		Методичні засади виробничого елементу дуальної форми навчання в процесі підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування	0119U001097	2019–2021
6	3 «Якість освіти. Інформаційне освітнє середовище. Методи і способи оцінювання якості освіти»	Методичні засади оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищя освіти	0120U00073	2020–2022
7		Методологія і технології моніторингових досліджень у професійній освіті	0121U000851	2021
8		Методичні засади застосування цифрових технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників	0121U107472	2022–2023
9		Методичні основи розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства	0122U000568	2021–2023
10		Тенденції розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти	0122U000539	2021–2023
11	8 «Професійна (професійно-технічна) освіта. Фахова передвищя освіти»	Методичні основи професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної, аграрної галузей та сфери послуг в умовах змодованого навчання	0122U000446	2021–2023

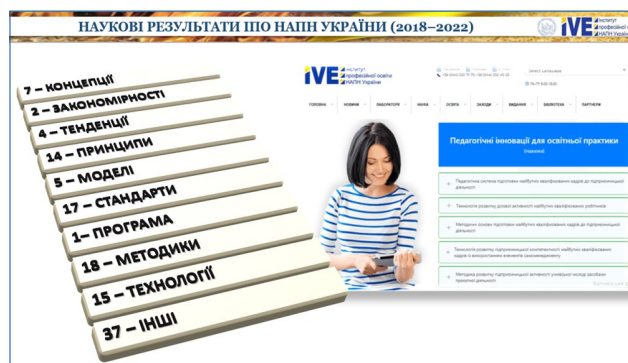
Наукові результати виконаних наукових досліджень оприлюднені на офіційному сайті Інституту в розділі «Педагогічні інновації» (ІПО НАПН України, 2023).

До *найвагоміших результатів*, отриманих за завершеними науковими дослідженнями, варто віднести такі:

- *концепція* діяльності центрів професійної кар'єри (затверджено рішенням вченої ради Інституту, протокол № 13 від 26 листопада 2018 р.);
- *моделі*: системи кар'єрного консультування учнів закладів П(ПТ)О; онлайн-консультування з розвитку професійної кар'єри; дистанційного професійного навчання; розвитку закладів П(ПТ)О в ринкових умовах; системи оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах;
- *принципи*: оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищя освіти; організації змішаного навчання в системі професійної освіти; застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О; розвитку державно-приватного партнерства у сфері П(ПТ)О;
- *педагогічні (організаційно-педагогічні) умови*: впровадження дистанційного професійного навчання; стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах; розвитку публічно-приватного партнерства у сфері П(ПТ)О з використанням технологій стратегічного менеджменту; розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за дуальною формою здобуття освіти; оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищя освіти; організації консультування з молодіжного підприємництва; оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищя освіти; розвитку готовності викладачів закладів П(ПТ)О до розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій; організації змішаного навчання;

- **методики:** формування кар'єрної компетентності учнів закладів П(ПТ)О; організації проектної діяльності, розроблення проектних технологій у закладах П(ПТ)О; оцінювання результатів проектної діяльності здобувачів П(ПТ)О; проектування дистанційних курсів, застосування елементів дистанційного навчання для теоретичної підготовки кваліфікованих робітників; організації самої роботи засобами дистанційного навчання; моніторингу та контролю успішності дистанційного навчання кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О; розвитку готовності педагогічних працівників до стандартизації професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів; розвитку самоосвітньої компетентності студентів; розроблення SMART-комплексів для професійної підготовки кваліфікованих робітників аграрної, будівельної і машинобудівної галузей; розвитку підприємницької компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів; розроблення стратегічного та інвестиційного плану розвитку закладу П(ПТ)О; визначення стану проектної діяльності закладу П(ПТ)О; відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання; організації дуальної форми навчання у закладах П(ПТ)О для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування; оцінювання компетентностей (освітніх результатів) на основі поняттєво-змістового аналізу компонентів професійної дії із застосуванням технології тестового контролю;

- **технології:** мотивації учнів закладів П(ПТ)О до розвитку професійної кар'єри; розвитку кар'єрних орієнтацій учнів закладів П(ПТ)О; проектування змісту компетентісно орієнтованого навчання; тестового контролю успішності навчання майбутніх молодших спеціалістів; розвитку фінансової грамотності та ділової активності майбутніх кваліфікованих робітників; розвитку підприємницької компетентності засобами самоменеджменту й у процесі проектної діяльності; стратегічного управління закладом П(ПТ)О; маркетингово-моніторингового супроводу управління закладом П(ПТ)О як проектно-орієнтованої організації; реалізації проекту закладу П(ПТ)О; розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; розвитку соціального партнерства в закладах П(ПТ)О в умовах дуальної форми навчання; тестового оцінювання навчальних досягнень студентів; створення

рення цифрового портфоліо здобувачів П(ПТ)О та ФПО;

- **алгоритми:** розроблення ефективних маркетингових комунікацій; визначення стратегії розвитку закладу П(ПТ)О; взаємодії закладів П(ПТ)О з партнерами для реалізації проектів публічно-приватного партнерства.

Вагомий внесок науковців Інституту полягає у розробленні електронних навчальних ресурсів для закладів П(ПТ)О та фахової передвищої освіти. Зокрема за звітний період створено: сайт «Педагог-інноватор» (2020), вебплатформу «Партнерський простір 015» (2022), вебпортал з моніторингу освітньо-професійних досягнень здобувачів і кар'єрного зростання випускників закладів П(ПТ)О і фахової передвищої освіти (2022) (Кремень, 2023, с. 9).

Науковці Інституту є розробниками *професійних стандартів* (Виноградська, 2022): «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти» (2020), «Майстер виробничого навчання» (2020, оновлено у 2021), «Педагог професійного навчання» (2020, оновлено у 2022), а також активно долучалися до розроблення професійних стандартів із робітничих професій: «Деревообробник будівельний» (2022), «Монтажник систем утеплення будівель» (2022), «Майстер ресторанного обслуговування» (2021), «Майстер з пошиття одягу» (2022) та ін. Здійснили експертизу та підготували пропозиції до проектів професійних стандартів: «Асистент», «Викладач», «Старший викладач», «Доцент», «Професор» (2021-2022 рр.).

Експериментальна діяльність. Інститут професійної освіти НАПН України — державна наукова установа, що здійснює науково-методичний супровід розвитку професійної освіти України. Місія Інституту — забезпечити поступальний шлях розвитку вітчизняної професійної освіти «від наукових досліджень — до кращих освітніх практик». Тому серед напрямів діяльності Інституту особливе місце займає інноваційна освітня

діяльність всеукраїнського, регіонального рівнів і рівня підвідомчої установи НАПН України, до якої активно залучаються не лише науковці, але й педагоги-практики (Базиль, 2022а; Радкевич, 2019а; 2021а; 2021b).

Експериментальна діяльність Інституту має достатню правову базу, що враховує як світові, так і вітчизняні документи загальнодержавного, регіонального й інституційного рівнів. Водночас ця база постійно оновлюється й удосконалюється. Наразі в реалізації інноваційної освітньої діяльності в системі професійної освіти відбуваються зміни, пов'язані з новими запитами суспільства й держави щодо підготовки педагогів як креативних професіоналів, відповідальних громадян, активних споживачів і розробників інновацій, свідомих учасників освітніх реформ, самостійних дослідників і пропагандистів нових ідей. Тобто професійна освіта потребує педагога, готового і здатного не лише навчати, але й виконувати багато нових функцій (фасилітатора, коуча, тьютора, едвайзера, тренера, ментора), важливих для формування нового покоління професіоналів, здатних відновити зруйновану війною економіку й забезпечити сталий розвиток суспільства. Нині у проекті Закону України «Про професійну освіту», в підготовці якого активну участь брали науковці ІПО НАПН України, інноваційна діяльність представлена як один із важливих напрямів діяльності закладу професійної освіти (ст.29) та умова отримання ним статусу «Центру професійної досконалості», де передбачено «поєднання освітньої, науково-дослідної й інноваційної діяльності» (ст.32). Крім того, у проекті запропоновано ввести в закладах П(ПТ)О посади «науково-педагогічних працівників», здатних готувати фахівців інноваційного типу. Як показав досвід науково-експериментальної діяльності Інституту, формуванню таких якостей дуже сприяє участь педагогів-практиків в експериментальній діяльності різних рівнів.

Об'єктами експериментальної діяльності є: органи державної влади й органи місцевого самоврядування, заклади освіти, установи, підприємства, організації, на базі яких проводяться експерименти.

В Інституті розроблено систему контролю за якістю проведення експериментальної діяльності, що передбачає звітування наукових працівників на засіданнях лабораторій про виконання експериментальної роботи відповідно до: індивідуальних планів; звітів наукових керівників і заступника з науково-експериментальної роботи на засідан-

ЕКСПЕРИМЕНТИ ШО НАПН УКРАЇНИ (2018 – 2022)											
Експерименти (за рівнями)	2018		2019		2020		2021		2022		
	Всього	Звертає	Всього	Звертає	Всього	Звертає	Всього	Звертає	Всього	Звертає	
Загалом	13	6	15	3	14	4	13	7	11	5	25
всукраїнського	7	3	9	2	7	3	6	3	3	2	13
регіонального	1	0	1	0	2	0	2	1	0	1	2
рівня Інституту	5	3	5	1	5	1	5	3	6	2	10
Кількість закладів	59		92		96		91		108		-
за наказами МОН України	8		24		24		21		14		-
за наказами обласних органів управління освітою	-		1		2		2		3		-
за угодами	51		67		70		68		91		-

нях вченої ради та Відділення професійної освіти та освіти дорослих НАПН України; спеціальної науково-методичної комісії з професійної педагогіки, психології та змісту професійно-технічної освіти Науково-методичної ради з питань освіти МОН України. Для багатьох закладів освіти, в яких здійснювалася інноваційна освітня діяльність під науковим керівництвом учених Інституту, участь в експериментальній роботі вже стала нормою професійного й особистісного розвитку. Експерименти, що проводяться (чи керуються) науковими працівниками Інституту, для багатьох педагогів-практиків стають стимулом для здійснення науково-дослідницької діяльності, написання й захисту кандидатських і докторських дисертацій, подальшого розвитку наукової кар'єри.

Передбачено залучення педагогів-практиків, які є партнерами з інноваційної освітньої діяльності, до публікації результатів експериментальної роботи у фаховому наукометричному виданні Інституту (категорії «Б») «Професійна педагогіка». Учасники експериментальної роботи не просто розробляють і впроваджують освітні інновації, але й популяризують їх у національній системі професійної освіти. Ми залучаємо наших партне-

рів до публікації результатів свого досвіду на сторінках науково-методичного журналу «Професійна освіта». З 2021 р. започатковано продовжуване видання «Інноваційна професійна освіта», у якому передбачено оприлюднення результатів інноваційної освітньої діяльності всеукраїнського рівня. Перші чотири випуски 2022 р. вже доступні для читачів.

З організацією експериментальної роботи тісно пов'язаний такий важливий вид діяльності, як упровадження результатів наукових досліджень лабораторій Інституту. Наші експериментальні майданчики є першими експертами розроблених та оприлюднених педагогічних інновацій. Завдяки організаційному відділу забезпечено вільний доступ освітян до електронних видань, відеоархіву й матеріалів масових заходів. А за допомогою цифрової платформи «Педагог-інноватор» учасники інноваційної освітньої діяльності можуть обмінюватися власним досвідом і результатами науково-педагогічної діяльності. Плануючи експерименти на базі закладів П(П)О, Інститут ставив перед собою низку завдань, серед яких: підвищення якості наукових досліджень; упровадження отриманих результатів у практику; згуртування педагогічних колективів експериментальних закладів освіти навколо цікавої педагогічної ідеї; зростання науково-методичного рівня педагогів —учасників експериментальної діяльності; підвищення авторитету педагогічних працівників і зміцнення іміджу експериментальних закладів освіти; теоретичне і практичне сприяння процесу реформування вітчизняної системи професійної освіти.

Інститут налагодив активну співпрацю з Директоратом професійної освіти МОН України в особі його генерального директора Ірини Шумік. Розпочато низку цікавих проєктів, результати яких будуть оприлюднені на сайті Інституту та його періодичних і продовжуваних видань.

Інноваційна освітня діяльність всеукраїнського рівня є важливою формою науково-методичної співпраці Інституту професійної освіти НАПН України з Інститутом модернізації змісту освіти, закладами П(П)О та навчально-методичними центрами (кабінетами) професійно-технічної освіти, що відповідає місії Інституту професійної освіти: «Від наукових досліджень — до кращих освітніх практик».

У звітний період під науковим керівництвом учених Інституту було успішно завершено 13 з 14-ти експериментів всеукраїнського рівня. Звітні

матеріали оприлюднені на сайті Інституту в розділі «Експериментальна діяльність — Звіти».

Ці експерименти дали змогу довести можливість: підвищення рівня готовності педагогів до впровадження технології відкритого професійного навчання на модульно-компетентнісній основі; готовності педагогів і здобувачів освіти до застосування проєктних технологій і самоменеджменту для розвитку професійної, кар'єрної, підприємницької і самоосвітньої компетентностей для зменшення рівня безробіття серед молоді та розвитку малого бізнесу; ефективного використання технології дистанційного навчання в закладах освіти на тимчасово окупованих територіях та в населених пунктах на лінії зіткнення; розвитку публічно-приватного й соціального партнерства, запровадження дуальної форми навчання завдяки використанню закладами освіти технологій стратегічного менеджменту; розроблення навчально-методичного забезпечення для нових актуальних професій тощо.

ІННОВАЦІЙНА ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РІВНЯ					
ТЕМА	НАКАЗ МОН УКРАЇНИ	ТРИВАЛІСТЬ	КЕРІВНИК	СТАТУС	
1. ТЕХНОЛОГІЇ ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ АВТОМОБІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	№ 113 від 13.02.2016 р.	2016-2018	Романчук Т. М.	Завершений	
2. ВІДКРИТЕ ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ НАСЯСНЕНА НА МОДУЛЬНО-КОМПЕТЕНТІСНІЙ ОСНОВІ	№ 308 від 23.03.2016 р.	2016-2018	Радєв В. О.	Завершений	
3. СТВОРЕННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ	№ 760 від 02.07.2016 р.	2016-2018	Гуменний О. Д.	Завершений	
4. ФОРМУВАННЯ ЕНЕРГОВЕДЛИВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОФІЛЮ НА ОСНОВІ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	№ 666 від 13.06.2016 р.	2016-2018	Кулаєва Н. В.	Завершений	
5. ФОРМУВАННЯ КАР'ЄРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ПІП	№ 713 від 17.05.2017 р.	2017-2019	Орлов В. Ф.	Завершений	
6. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	№ 806 від 08.06.2017 р.	2017-2019	Захарук Д. О.	Завершений	
7. ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ У ПРОФЕСІЇ «МІТНИКАР», «ДІКТОРАТ ВІДПІСІ» «ВІСНОСИ» І ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	№ 761 від 02.07.2016 р.	2016-2020	Баласюк О. В.	Завершений	
8. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ УНІВЕРСАЛЬНИХ МОЛОДІ І ДОРОСЛИХ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИЙ ТЕРИТОРІЇ ТА В НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ НА ЛІНІЇ ВІТКОНЕННЯ, І ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	№ 1042 від 01.10.2018 р.	2018-2020	Прогодій М. А.	Завершений	
9. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ЗАКЛОНЕННИХ РОБИТНИКІВ ДЛЯ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ПІДВОЛЬНИМИ СИСТЕМАМИ СОНЯЧНОЇ ТА ТЕПЛОЇ ЕНЕРГЕТИКИ	№ 1141 від 19.10.2018 р.	2018-2021	Радєв В. О.	Завершений	
10. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	№ 1227 від 12.11.2018 р.	2019-2021	Єршов Л. М.	Завершений	
11. ГОТОВІСТЬ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	№ 452 від 08.04.2019 р.	2019-2021	Бордюк О. В.	Завершений	
12. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПЛАТФОРМИ «ІННОВАТОР»	№ 1227 від 12.11.2018 р.	2019-2021	Кулаєва Н. В.	Завершений	
13. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	№ 742 від 28.05.19 р.	2019-2022	Єршов Л. М.	Завершений	
14. ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КОХІВ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНОГО ПІДХОДУ	№ 943 від 31.08.21 р.	2021-2023	Кравець С. Г.	Діючий	

У 2018-2022 рр. було завершено десять з 14 експериментів рівня підвідомчої установи НАПН України, що є частинами наукових досліджень лабораторій.

Ці експерименти дали змогу довести підвищення рівня: готовності педагогів закладів П(П)О до розроблення й застосування проєктних технологій, викладачів закладів фахової передвищої освіти — до стандартизації професійної підготовки майбутніх фахівців; сформованості професій-

ЕКСПЕРИМЕНТИ РІВНЯ ПІДВІДОМОЧОЇ УСТАНОВИ					
ТЕМА	ТРИВАЛІСТЬ	КЕРІВНИК	СТАТУС		
1. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ АВТОМОБІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	2016-2018	Кулаєва Н. В.	Завершений		
2. ПРОЄКТУВАННЯ СИСТЕМИ КОНСУЛЬТАЦІЙ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНОЇ ПЛАТФОРМИ «ІННОВАТОР»	2016-2018	Захарук Д. О.	Завершений		
3. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ПІП	2016-2018	Баласюк О. В.	Завершений		
4. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У КОЛІДЖАХ І ТЕХНІКУМАХ	2017-2019	Каленський А. А.	Завершений		
5. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБЛЕННЯ ІМІДЖ-КОМПЛЕКСУ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ АГРАРНОЇ, БУДІВЕЛЬНОЇ І МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ	2018-2020	Прогодій М. А.	Завершений		
6. ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ ДО ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ	2019-2021	Захарук Д. О.	Завершений		
7. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ	2019-2021	Кручек В. А.	Завершений		
8. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ, МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ, СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКОГО НАРЧАННЯ	2019-2021	Кулаєва Н. В.	Завершений		
9. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	2020-2022	Луцьк П. Г.	Завершений		
10. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ	2021-2023	Прогодій М. А.	Діючий		
11. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ, АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ТА СФЕРИ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	2022-2024	Геринь Т. М.	Діючий		
12. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБИТНИКІВ МАШИНОБУДІВНОЇ, АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ТА СФЕРИ ПОСЛУГ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ	2022-2024	Кручек В. А.	Діючий		
13. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ	2022-2024	Дірюк А. А.	Діючий		
14. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ МОНИТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТІ	2022	Прогодій М. А.	Завершений		

ної, кар'єрної і підприємницької компетентностей; якості електронного освітнього та освітньо-виробничого середовища закладу освіти.

Значення інноваційної освітньої діяльності не можна переоцінити (Єршова & Базиль, 2020). Участь педагогів в експериментах різних рівнів стає для них школою професійного й особистісного розвитку, формує дослідницькі навички, стимулює розвиток наукової кар'єри, підвищує імідж закладу освіти та авторитет педагогів, логічно впорядковує і зміцнює зв'язки між закладом освіти, навчально-методичним центром ПТО та науковою установою, як гармонійною тріадою учасників інноваційної освітньої діяльності.

Упровадження результатів наукових досліджень. Особливий акцент в Інституті зроблено на плануванні й організації контролю за упровадженням результатів наукових та експериментальних досліджень. З цією метою передбачено: укладання договорів з усіма експериментальними закладами освіти й партнерськими організаціями; презентування видавничої продукції на науково-практичних масових заходах; розгляд Вченою радою всіх наукових і кінцевих результатів з метою аналізу їх якості та рекомендації до оприлюднення; систематичне звітування керівників наукових досліджень на Вченій раді Інституту та Відділенні професійної освіти і освіти дорослих НАПН України про результати впровадження; інформування науково-педагогічної громадськості про нові видання у рубриці «Книжкова полиця» науково-методичного журналу «Професійна освіта»; представлення книг і розробок на міжнародних виставках «Сучасні заклади освіти», «Інноватика в сучасній освіті», «Освіта та кар'єра» та ін. Відомі освітянські виставки є не лише місцем оприлюднення й розповсюдження кінцевих результатів наукових досліджень, але й місцем визнання їх значення для розвитку вітчизняної П(ПТ)О, що засвідчується медалями і дипломами переможців багатьох номінацій.

ВИЗНАННЯ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	
 <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ЗА НАУКОВУ РОЗРОБКУ</p>	<p>2019</p> <p>ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: ТРЕНІНГ-ЮРСЬ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК</p> <p>СИСТЕМА КОНСУЛЬТУВАННЯ З ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК</p> <p>ПОСІБНИК ПЕДАГОГІЧНИХ ТРЕНІНГІВ І СИСТЕМ КОНСУЛЬТУВАННЯ З ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК</p> <p>ОРГАНІЗАЦІЯ КОНСУЛЬТУВАННЯ З ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ: МЕТОДИЧНИЙ РЕКОМЕНДАЦІЙ</p> <p>ОРГАНІЗАЦІЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВИТИ: ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК</p> <p>ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ З ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВИТИ</p> <p>МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОСІТНИКІВ: МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК</p>
 <p>МЕДАЛЮ В НОМІНАЦІЇ</p>	<p>2019</p> <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ДИПЛОМІ Х МІЖНАРОДНОЇ ВИСТАВИ «ІННОВАТИКА В СУЧАСНІЙ ОСВИТІ – 2019»</p> <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ДИПЛОМІ Х МІЖНАРОДНОЇ ВИСТАВИ «СУЧАСНІ ЗАКЛАДИ ОСВИТИ – 2019»</p> <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ДИПЛОМІ Х МІЖНАРОДНОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИСТАВИ «ОСВИТА ТА КАР'ЄРА – ДЕНЬ СТУДЕНТА 2019»</p> <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ДИПЛОМІ Х МІЖНАРОДНОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИСТАВИ «ОСВИТА ТА КАР'ЄРА – ДЕНЬ СТУДЕНТА 2019»</p> <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ДИПЛОМІ Х МІЖНАРОДНОЇ ВИСТАВИ «ІННОВАТИКА В ОСВИТІ – 2020»</p> <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ДИПЛОМІ Х МІЖНАРОДНОЇ ВИСТАВИ «ІННОВАТИКА В ОСВИТІ – 2020»</p> <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ДИПЛОМІ Х МІЖНАРОДНОЇ ВИСТАВИ «ІННОВАТИКА В ОСВИТІ – 2021»</p> <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ДИПЛОМІ Х МІЖНАРОДНОЇ ВИСТАВИ «ІННОВАТИКА В ОСВИТІ – 2021»</p> <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ДИПЛОМІ Х МІЖНАРОДНОЇ ВИСТАВИ «WORLD EDU» (2021)</p>
 <p>ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ЗА НАУКОВУ РОЗРОБКУ</p>	<p>2021</p> <p>ЕКСПОЗИЦІЯ ЕКСПЕРИМЕНТУ ЕКОЛОГІЧНОГО РІВНЯ «ВРОСКОУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КОУЧІВ НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНОГО ПІДХОДУ»</p>

Здійснюється моніторинг ефективності використання отриманих наукових результатів, що враховувалися в: рекомендаціях масових заходів; інноваційній освітній діяльності всеукраїнського рівня; інформаційно-аналітичних матеріалах для РНБО України; матеріалах громадських слухань Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій; матеріалах щорічної національної доповіді про становище дітей; пропозиціях до Плану відновлення України; у виконанні плану заходів з реалізації Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 р.; у ході виконання плану заходів з реалізації Концепції державної системи професійної орієнтації населення; у процесі виконання Державної цільової соціальної програми розвитку П(ПТ)О на 2022-2027 рр. тощо. Відповідно до чинних нормативних документів, вся навчальна продукція Інституту проходить обов'язкове грифування для використання в закладах П(ПТ)О.

Інтерес педагогічної і науково-педагогічної спільноти до підготовленої наукової продукції відстежується також через моніторинг динаміки показників у базі Google Scholar. Так, індекс Хірша Інституту (43) виріс порівняно з 2017 р. на 17; «10-індекс» (255) — на 154. Кількість цитувань наукової продукції збільшилася майже вчетверо.

Науково-організаційний відділ Інституту щоквартально проводить моніторинг ефективності наукових досліджень через фіксацію кількості завантажених до е-бібліотеки НАПН України одиниць продукції по кожній лабораторії та кількості її скачувань користувачами.

Видавнича діяльність. Важливим напрямом діяльності наукової установи є її видавнича діяльність, що здійснюється з 2010 р. в межах компетентності Інституту як суб'єкта видавничої справи (Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК №3805 21.06.2010 р.). Основними напрямками видавничої діяльності є: випуск кінцевих результатів наукових досліджень; підготовка інформаційно-аналітичної і довідкової продукції; видання фахового наукометричного журналу (категорія «Б») «Професійна педагогіка»; випуск шести рубрик електронного продовжуваного видання «Інноваційна професійна освіта»; виготовлення звітних матеріалів експериментів всеукраїнського рівня, програм масових заходів, електронних навчально-методичних комплексів тощо. Для забезпечення якості видавничої продукції налагоджено співпрацю з: Книжковою палатою України (для присвоєння всім виданням ISSN та ISBN), об'єднанням видавців наукових публікацій Crossref (для призначення публікаціям DOI); компанією UNICHEK (для перевірки оригінальності авторських текстів) тощо.

В Інституті запроваджено брендування видавничої продукції, що ідентифікує кожну книгу з певною лабораторією і науковою проблемою, робить впізнаваною в наукових і науково-педагогічних колах.

Упродовж 2018-2022 рр. зусиллями редакторів Інституту було підготовлено 280 електронних видань, серед яких: 27 монографій, 14 методичних посібників, 52 методичні рекомендації тощо.

види продукції	2018	2019	2020	2021	2022	Σ
випуски продовжуваного видання	-	-	-	1	6	7
випуски фахового журналу	2	2	3	2	2	11
збірники наукових праць/конференцій	4	8	4	5	4	25
монографії	9	6	4	4	4	27
методичні посібники	2	5	3	2	2	14
практичні посібники/порадники	1	2	2	3	2	10
методичні рекомендації	9	13	9	14	7	52
довідкова продукція	7	5	8	3	2	25
підручники	-	-	2	4	-	6
навчальні посібники	3	4	-	3	3	13
навчально-методичні посібники	-	2	2	-	1	5
навчально-методичні комплекси	-	28	28	-	29	85
ЗАГАЛОМ	37	75	65	41	62	280

Науково-інформаційна діяльність і зв'язки з громадськістю. Упровадження сучасних інформаційних технологій у процеси управління через створення й розвиток інформаційних систем (ІС) сприяє вирішенню питання інформатизації управлінської та наукової діяльності Інституту. Стрімкий розвиток цифрових технологій суттєво впливає на різні сфери діяльності в сучасному суспільстві. Це повною мірою стосується як соціальних комунікацій, так і виробничої, управлінської, наукової й освітньої діяльності. Управління розвитком освіти на сучасному етапі становлення інформаційного суспільства та в умовах війни полягає у створенні глобального інформаційного середовища. Дуже важливою постає проблема вільного й безпечного доступу педагогів-практиків до результатів наукових досліджень. З огляду на це, Інститут системно опікується розвитком науково-інформаційної діяльності та зміцненням зв'язків із громадськістю. Для цього використовуються офіційні сайти Інституту та його партнерів, сайти фахового журналу «Професійна педагогіка» та продовжуваного видання «Інноваційна професійна освіта», бібліометричні профілі науковців у Google Scholar, Scopus і Publons, інформаційно-аналітична система «Бібліометрика»

української науки», соціальні мережі, телебачення і радіо, періодика. Це дало змогу збільшити кількість інформаційних матеріалів в Інтернет-джерелах і TV з 29-ми у 2018 р. до 83-х — у 2022 р.

Важливим чинником розвитку науково-інформаційної діяльності Інституту є його *офіційний сайт* (ІПО НАПН України, 2023). Протягом звітнього періоду проведена системна робота з удосконалення його інформаційного наповнення. Водночас зростання кількості напрямів діяльності Інституту, потужний обсяг їх контенту й зумовлені інформаційною війною постійні DoS-атаки — змусили науково-організаційний відділ у 2022 р. створити новий веб-сайт Інституту на сучасній і захищеній платформі WordPress. Зараз триває його наповнення інформаційними матеріалами. Функціонал нового сайту дає змогу використовувати розширеніше візуальне подання інформації та краще взаємодіяти з нею. На ньому можна розміщувати різноманітний медіаконтент: фото-, відео- та аудіоінформацію, презентації, електронну наукову продукцію й відеозаписи конференцій, транслювати прямі ефіри тощо. На сайт Інституту завітали користувачі з 11 країн світу: 81,61 % — з України, 6,57 % — США, 1,74 % — Італії, 1,55 % — Польщі, 1,13 % — Німеччини. Відвідувачі з інших країн становлять 7,4 % від усієї кількості користувачів сайту. Загалом, станом на 1 березня 2023 р. сайт мав понад 35,8 тис. переглядів сторінок. Найактуальнішою на сайті є сторінка авторського курсу кандидата педагогічних наук, керівника Центру психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти О. Лапи «Соціально-психологічний супровід навчання внутрішньо переміщених осіб у закладах професійної освіти» (створена в 2022 р., за неповний рік зафіксовано більше 5,4 тис. її відвідувань).

Результати наукової роботи працівників Інституту доступні в Електронній бібліотеці НАПН України. З початку 2018 р. вченими в бібліотеці

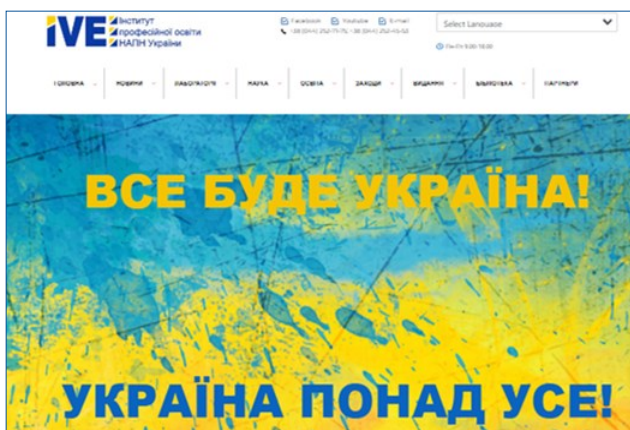
розміщено 747 документів, а загальна кількість завантажень з бібліотеки Інтернет-користувачами становить понад 322,0 тис.

Інформаційно-аналітична система «Бібліометрика української науки» надає повну інформацію про стан наукового середовища Інституту професійної освіти НАПН України. Інформаційні ресурси системи формуються за допомогою обробки бібліометричних профілів, створених науковцями в Google Scholar, Scopus і Publons. Це надає змогу отримати всебічну картину наукової активності. На цей час всі наукові працівники Інституту мають профілі в Google Scholar, 12 науковців — у Scopus та 12 — у Publons.

Згідно з даними Google Scholar, бібліографічні індекси наукового колективу Інституту за звітний період зросли. Загальний індекс Гірша склав 43, а 10-індекс становить 255, що свідчить про зростання зацікавленості наукової та освітньої спільноти в публікаціях науковців Інституту та їх цитуванні.

Станом на 1 березня 2023 р. у «Бібліометриці української науки» до рейтингу вчених НАПН України, індекс яких ≥ 10 за Google Scholar, входять учені Інституту В. Радкевич, А. Гуржій, П. Лузан, В. Орлов, А. Каленський, Л. Єршова, Л. Базиль, Д. Закатнов, О. Тітова. Дев'ять дослідників Інституту входять до рейтингу вчених НАПН України, індекс яких ≥ 1 за Scopus (О. Тітова, В. Радкевич, П. Лузан, С. Кравець, Л. Базиль, Д. Закатнов, А. Каленський, Л. Майборода, І. Мось, В. Орлов). Ще вісім дослідників увійшли до рейтингу вчених НАПН України, індекс яких ≥ 1 за Publons, який відображає публікації й цитування вченого з Web of Science (А. Каленський, В. Радкевич, Л. Базиль, А. Зуєва, Л. Єршова, С. Кравець, Г. Однорог, В. Орлов). Частка наукових працівників Інституту, які в 2022 р. опублікували статті в Scopus та Web of Science, є найбільшою в НАПН України і становить 44 % (Кремень, 2023, с. 11).

Активно функціонує YouTube-канал Інституту, де розміщується відео його масових заходів. Тільки за 2022 р. канал отримав понад 6,9 тис. переглядів (тривалість — 465,8 год.). Найпопулярніший контент за 2022 р. — «Соціально-психологічний супровід навчання внутрішньо переміщених осіб» (296 переглядів). Найбільшу кількість переглядів за весь час має сторінка «Воркшоп у Відні» — понад 2,2 тис. переглядів. Загалом, за весь час на каналі розміщено 422 відео, підписалось 644 користувачі, а сам канал отримав більше 40,0 тис. переглядів.

Ведеться блог для аспірантів денної й заочної форм навчання для онлайн супроводу навчально-методичного комплексу «Іноземна мова професійного спрямування» з опанування граматики англійської мови на сайті Інституту й на платформі GoogleBlogger).

Робота Інституту висвітлюється в педагогічній періодиці (Радкевич, 2019a; 2019b; 2021a; Базиль, 2022a—2022d; Лапа, 2022), професійній мережі LinkedIn, соціальній мережі Facebook, де розміщуються повідомлення про основні корпоративні заходи, актуальні новини з життя й наукових досягнень вчених, ведуться обговорення актуальних проблем розвитку професійної освіти, волонтерської діяльності, повоєнного відновлення економіки країни й інші актуальні проблеми. Лабораторії Інституту також мають свої сторінки у Facebook, що стали візитівками наукової установи, презентуючи її діяльність у глобальному інформаційному просторі.

Розроблено сайти наукового електронного періодичного фахового журналу «Професійна педагогіка» (категорія «Б») та електронного продовжаного видання «Інноваційна професійна освіта». Сайти функціонують на сучасних платформах, що значно підвищує рівень наукової комунікації дописувачів і редакційних колегій.

Діяльність Інституту висвітлювалася в телевізійних передачах і новинах низки регіональних телекомпаній. Професор Г. Романова взяла участь у телевізійній програмі «Ефір» на телеканалі «Київ» з темою обговорення «Київська профтехосвіта: чим живе і що пропонує?» (02.08.2018). Кандидат педагогічних наук О. Гуменний дав інтерв'ю телеканалу «Бесарабія» про презентацію на регіональному науково-практичному семінарі в Білгород-Дністровському фаховому коледжі природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій педагогічних інновацій лабораторії електронних навчальних ресурсів. Того ж року інтерв'ю з О. Гуменним було показане й телеканалом ZIK. У телепередачі «Новини Кривбасу» на каналі 1TV/KR/Ua було оприлюднено рекомендації Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Упровадження електронних освітніх ресурсів у навчальний процес: проблеми й пошуки» (27.11.2018). Доктор педагогічних наук, професор В. Орлов, доктор педагогічних наук Л. Базиль, кандидат наук Д. Закатнов дали інтерв'ю обласному телебаченню Хмельницької області щодо результатів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Кар'єрна компетент-

ність майбутніх кваліфікованих робітників у пост-індустріальному суспільстві: проблеми та перспективи розвитку» (13.12.2018). У 2022 р. аспіранткою Інституту Г. Виноградською проведено п'ять авторських телепередач інформаційно-аналітичної програми «Суб'єktiv» на українському розважально-просвітницькому телеканалі «Телевсесвіт», під час яких обговорювалися соціально важливі питання щодо розвитку волонтерського руху, трансформації українського козацтва, відкриття власної справи внутрішньо-переміщеними особами тощо. Інститут активно використовує й інші джерела поширення інформації, щоб популяризувати результати своєї діяльності й привернути до них увагу педагогічної та науково-педагогічної спільнот, зокрема через такі видання, як: Вісник НАПН України, «Педагогічна газета України», газети «Освіта» й «Освіта України», науково-методичний журнал «Професійна освіта» та інші. Особлива увага приділяється висвітленню результатів науково-експериментальної, дорадчої, інформаційно-аналітичної, інноваційної освітньої діяльності вчених Інституту на сторінках підписного журналу «Професійна освіта». Це видання є для освітян джерелом системної актуальної інформації про розроблені педагогічні інновації, нові видання наукового, навчального, виробничо-практичного й довідкового характеру, кращі освітні практики, зміни у вітчизняному освітньому законодавстві, сучасні освітні тенденції, пріоритетні напрями розвитку професійної освіти тощо.

Упродовж п'яти років значно зміцніли партнерські зв'язки Інституту з Директоратом професійної освіти МОН України, Комітетом Верховної ради з питань освіти, науки і інновацій, Інститутом професійних кваліфікацій, Федерацією роботодавців України, НМЦ (ПТО), закладами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої і вищої освіти, зарубіжними освітніми установами тощо.

Експертно-аналітична діяльність. Значне місце в діяльності Інституту надається експертно-аналітичній роботі, до якої залучаються висококваліфіковані фахівці зі значним досвідом роботи в системі професійної, фахової передвищої й вищої освіти (Радкевич, 2020a, 2020b; 2022a, 2022b; Ничкало, Радкевич & Єршова, 2021a, 2021b; Радкевич, Бородієнко & Кравець, 2021; Радкевич & Єршова, 2022). З метою популяризації результатів наукових досліджень у 2017 р. Інститут започаткував видання інформаційно-аналітичних матеріалів «Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта», орієнтованих на розробників сучасного освітнього законодавства, працівників регіональних органів управління професійною освітою, керівників навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, закладів професійної й фахової передвищої освіти, педагогів і науковців, які цікавляться питаннями розвитку й науково-методичного супроводу модернізації системи професійної освіти в Україні. За звітний період підготовлено три таких збірники (Радкевич & Єршова, ред., 2019; 2021; Радкевич, Бородієнко & Кравець, 2021). У 2022 р. започатковано видання інформаційно-аналітичних матеріалів за кожною завершеною науковою темою з оприлюдненням їх у відповідних рубриках електронного продовжуваного видання «Інноваційна професійна освіта». Підготовлено до друку матеріали за такими темами: «Підготовка майбутніх фахівців до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу», «Розвиток проектного менеджменту в закладах П(ПТ)О», «Розвиток професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти», «Впровадження елементів дуальної форми здобуття П(ПТ)О».

З 2018 р. запроваджено практику проведення форсайтних сесій «VET Road» для вирішення важливих проблем реформування вітчизняної професійної (професійно-технічної) освіти, що

відбувалися за участю профільних міністерств, громадських організацій, наукових, науково-педагогічних працівників, керівників закладів П(ПТ)О, навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, коледжів, технікумів, роботодавців. Рекомендації сесій висвітлювалися на сайті Інституту й розсилалися всім її учасникам.

На сайті Інституту створено рубрику «Довідкові видання», де розміщуються загальноінститутські джерела довідкового, інформаційно-аналітичного й експертно-аналітичного характеру. Підготовлені вченими Інституту науково-аналітичні матеріали з проблем реформування системи професійної (професійно-технічної) освіти України й аналізу досвіду розвитку професійної освіти й навчання в розвинених країнах світу публікуються також на сторінках електронного фахового видання «Професійна педагогіка».

Серед інформаційно-аналітичних документів, до підготовки яких залучалися науковці Інституту, варто відзначити: інформаційно-аналітичні матеріали до розгляду питання на засіданні РНБО України «Про стан готовності системи освіти до протидії та подолання реальних і потенційних загроз національній безпеці та національним інтересам України в умовах зовнішніх і внутрішніх викликів» (2022), проєкт Резолюції круглого столу «Функціонування професійної (професійно-технічної) освіти в умовах воєнного стану» (2022), пропозиції до Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 рр. (2022), матеріали до щорічної Державної доповіді про становище молоді в Україні, зокрема «Молодь 2011-2020: нове покоління Незалежної України» (2020) тощо. Найважливішими документами загальнодержавного значення, до експертизи яких залучалися вчені Інституту, є: «Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та Заходів щодо її реалізації» (2022); Стратегія розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року та плану заходів щодо її реалізації (2020); Стратегія розвитку громадянської освіти на період до 2030 року та плану заходів щодо її реалізації (2020).

Науковці Інституту є членами й консультантами в агентствах, експертних радах, комісіях, комітетах, зокрема в таких, як: Міжвідомча рада з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук; Наукова рада Міністерства освіти і науки України (Секція 19 «Педагогіка,

психологія, проблеми молоді та спорту»); Національний фонд досліджень України; Рада з питань професійної орієнтації населення; Конкурсній комісії з відбору підручників (посібників) для закладів професійної (професійно-технічної) освіти, Програма ООН із відновлення та розбудови миру з питань управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти; Український центр оцінювання якості освіти; експертна комісія з професій торгівлі, сфери послуг, харчової промисловості та туристичної діяльності МОН України; Національне агентство кваліфікацій.

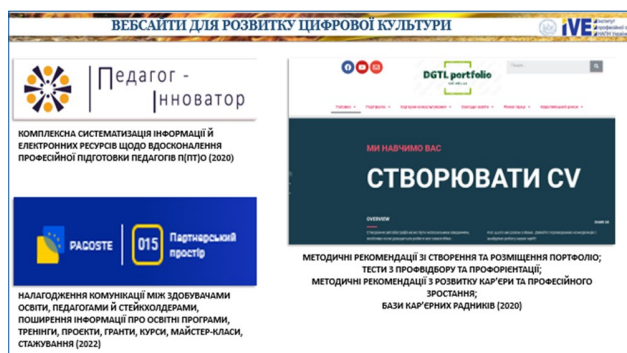
Учені Інституту є активними членами різних робочих груп, серед яких: парламентського комітету з питань освіти і науки з визначення концептуальних засад і підготовки проекту рекомендацій парламентських слухань на тему: «Збалансований розвиток людського капіталу: завдання освіти і науки» (2019); МОН України (щодо підготовки законопроектів «Про професійну освіту» (2020-2021); «Про фахову передвищу освіту» (2019-2020); з розроблення Стратегії розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на період до 2023 року); Директорату професійної освіти МОН України з підготовки проекту методики розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на компетентнісній основі; Інституту професійних кваліфікацій з аналізу потреб ринку праці, викликів та можливостей на території Східної України; Державної служби якості освіти (з розроблення проекту рекомендацій закладам П(ПТ)О щодо організації та функціонування внутрішньої системи якості освіти; з розроблення критеріїв, індикаторів та інструментарію для самооцінювання освітніх і управлінських процесів); Інституту професійної освіти НАПН України з аналізу (стану формування енергоефективної компетентності кваліфікованих робітників будівельної, енергетичної та зварювальної сфер; стану мережі закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти).

Експертний рівень учених Інституту визначається їхнім активним залученням до експертизи наукових досліджень як рецензентів, експертів, опонентів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата й доктора наук та доктора філософії. Вони є членами спеціалізованих учених рад із присудження наукових ступенів кандидата/доктора наук і разових спеціалізованих учених рад із присудження наукового ступеня доктора філософії, що діють у наукових установах і закладах вищої освіти України. Вчені Інституту беруть участь у

проведенні науково-методичної експертизи навчальної літератури, засобів навчання й навчального обладнання для надання грифів і свідоцтв МОН України; у роботі галузевих і предметних комісій із надання грифу; редакційних колегіях фахових наукометричних видань («Professional pedagogics/Професійна педагогіка», Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки, «Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент»), науково-методичного журналу «Професійна освіта та електронного продовжуваного видання «Інноваційна професійна освіта»; здійснюють рецензування статей для наукових періодичних видань, що входять до Переліку наукових фахових видань України й наукометричних баз даних Scopus і Web of Science Core Collection.

Цифровізація освітньої і наукової діяльності.

Розвиток усіх напрямів діяльності Інституту тісно пов'язаний із темпами цифровізації як наукової установи, так і кінцевих споживачів нашої наукової продукції — закладів і здобувачів освіти. Для підвищення цифрової, інформаційної і медійної грамотності, компетентності і культури всіх суб'єктів освітнього процесу й наукової діяльності вченими Інституту розроблено: відповідне навчально-методичне забезпечення для закладів П(ПТ)О, де оприлюднено класифікацію цифрових технологій й описано низку методик (розвитку професійної компетентності викладачів із застосуванням цифрових технологій; розроблення SMART-комплексів для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників); електронні ресурси (система дистанційного навчання; ресурс для розміщення інструктивних матеріалів для самоосвіти; SMART-комплекси для професійної підготовки кваліфікованих робітників різних галузей); вебсайти (Педагог-інноватор; Партнерський простір-015; Вебпортал для створення цифрового портфоліо і розвитку професійної кар'єри здобувачів освіти).

Відкрито авторську школу к.п.н. О. Гуменного «Створення SMART-комплексів навчальних дисциплін, де вже отримали сертифікати 30 учасників і онлайн-курси якої відвідали понад 1,5 тис. слухачів. Започатковано щорічний Всеукраїнський конкурс «Планета IT», в якому у 2018-2022 рр. взяли участь 350 конкурсантів.

Освітня діяльність. Зважаючи на потужні наукові школи в Інституті стала активно розвиватися освітня діяльність. З 2016 р. Інститут отримав ліцензію на провадження освітньої діяльності (Витяг ЛВ № 03636-000085 з Єдиної державної електронної бази з питань освіти; накази МОН України від 03.08.2016 р. № 933; від 26.04.2018 р. № 505-л; від 31.08.2018 р., № 1389-л), на підставі якої здійснюється освітня діяльність за другим (освітньо-професійним), третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти й у сфері післядипломної освіти в галузі знань «01 Освіта/Педагогіка». Підготовка докторів філософії відбувається з 2016 р. за спеціальністю «015 Професійна освіта» (за спеціалізаціями), а магістрів — з 2018 р. за спеціальністю «011 Освітні, педагогічні науки». Освітньо-професійна програма підготовки магістрів (гарант — доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України В. Радкевич) була акредитована в листопаді 2019 р. (сертифікат від 29 листопада 2019 р. № 1, строком дії — до 27 листопада 2024 р.). Акредитація освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії (гарант — доктор педагогічних наук, доцент Л. Єршова) відбулася у травні 2021 р. (сертифікат від 28 серпня 2021 р. № 2129 строком дії — до 1 липня 2027 р.).

В Інституті визначено кількарівневу систему внутрішнього забезпечення якості освіти й освітньої діяльності. Розподіл відповідальності передбачає низку завдань, заходів і процедур, що проводяться на кількох рівнях: особистісний рівень передбачає персональну відповідальність усіх суб'єктів освітнього процесу за якість своєї діяльності в межах освітніх програм та участь у їх удосконаленні; рівень кафедри (завідувач, координатор освітньої підготовки, група забезпечення) має забезпечувати якість освітньої складової програми й демократичність процедур її оновлення; рівень лабораторій (завідувачі, наукові керівники та інші наукові працівники) покликаний сприяти реалізації наукової складової освітньої програми; рівень організаційно-комунікаційних структур (бібліотека, науково-організаційний відділ, центри, група з етичних

питань) забезпечує неформальну освіту аспірантів; управлінсько-стратегічний рівень (директор, адміністрація, гарант, проектна група, вчена рада, спеціалізована вчена рада, рада молодих учених) узгоджує діяльність усіх структурних підрозділів і посадових осіб для успішної реалізації цілей освітньої програми; розробляє стратегії й політики забезпечення якості.

В Інституті функціонує спеціалізована вчена рада Д 26.458.01 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 — теорія і методика професійної освіти. У ній захищено 35 дисертаційних досліджень, з яких 12 — вченими Інституту (6 — докторських; 6 — кандидатських). Протягом звітного періоду було створено 13 разових спеціалізованих учених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань «01 Освіта/Педагогіка» (за спеціальністю «015 Професійна освіта»). У них успішно захищено 13 дисертаційних досліджень.

2018-2022 рр. на навчання в магістратуру, аспірантуру й докторантуру Інституту було зараховано 135 осіб. З них 96 — уже завершили підготовку, з-поміж яких: 5 — докторів наук, 12 — кандидатів наук, 13 — докторів філософії, 66 — магістрів.

	2018		2019		2020		2021		2022	
	ВСТУП	ВИПУСК	ВСТУП	ВИПУСК	ВСТУП	ВИПУСК	ВСТУП	ВИПУСК	ВСТУП	ВИПУСК
ДОКТОРАНТІВ	2	1	2	1	-	2	2	1	1	-
АСПІРАНТІВ	11	10	11	1	8	5	7	9	6	5
МАГІСТРАНТІВ	25	-	25	-	21	20	-	25	14	21

У 2018 р. вченою радою Інституту було схвалено Концепцію освітньої діяльності за спеціальністю «011 Освітні, педагогічні науки», галузі знань «01 Освіта/Педагогіка» на рівні підвищення кваліфікації у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою. Ліцензія Інституту на провадження цього виду діяльності визнана безстроковою (лист МОН України від 8 жовтня 2018 р. № 1/11-10683).

Масові заходи. Однією з важливих функцій діяльності Інституту є організація і проведення масових науково-практичних заходів міжнародного та всеукраїнського рівнів за напрямками наукових досліджень, де обговорюються актуальні проблеми модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців різних спеціальностей, визначаються конструктивні способи їх розв'язання, пре-

СПІВРАЦЯ У МАСОВИХ ЗАХОДАХ (2018-2022)											
РОКИ	КОНФЕРЕНЦІЇ		ОРГАНІЗАТОР/СПІВОРГАНІЗАТОР								
	Всеукраїнські	Міжнародні	Семінари / вебінари	Круглі столи	Тренінги	Конкурси	Виставки	Інші	Разом	Організовані іншими	ЗАГАЛОМ
2018	7	3	29	4	8	-	2	7	60	115	175
2019	6	4	21	5	12	-	2	1	51	166	217
2020	3	2	43	3	2	1	2	3	59	135	194
2021	3	1	12	3	2	1	2	-	24	123	147
2022	2	3	15	5	2	1	2	-	30	57	87
РАЗОМ	21	13	120	20	26	3	10	11	224	596	820

зентуються педагогічні інновації, узагальнюються результати науково-експериментальної діяльності.

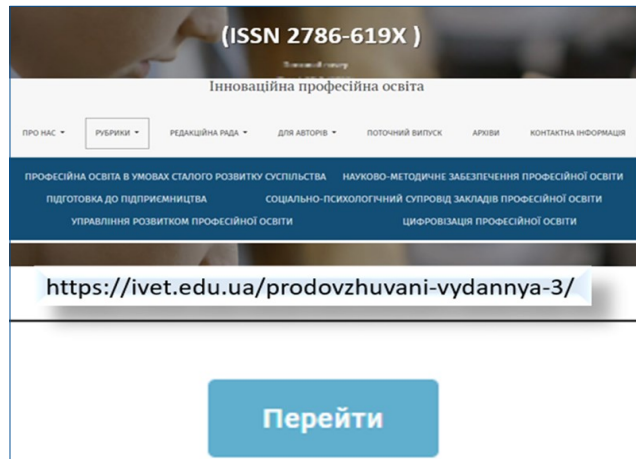
Інститут є організатором щорічної звітної Всеукраїнської науково-практичної конференції «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання» та Міжнародної науково-практичної конференції «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства» (проходить раз на два роки).

Метою звітної конференції є представлення наукових результатів діяльності Інституту, аналізу науково-освітніх інновацій, обговорення проблем модернізації системи професійної освіти й механізмів впровадження новітніх технологій професійного навчання в умовах воєнного стану тощо. У межах кожної звітної конференції лабораторіями Інституту проводиться низка тематичних вебінарів. Узагальнені висновки щодо їх роботи оприлюднюються модераторами на заключному пленарному засіданні та сайті Інституту.

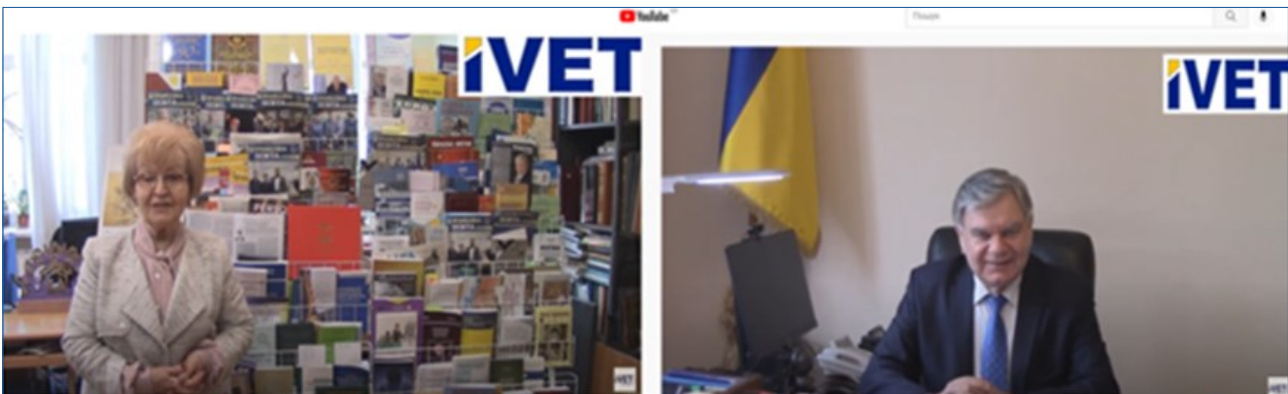
Співорганізаторами Міжнародної науково-практичної конференції «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства» є: МОН України, НАПН України, Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, Федеральний інститут професійної освіти (Федеративна

Республіка Німеччина), Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка), Вища школа технічна в Катовіце (Республіка Польща), Люблінська політехніка (Республіка Польща). Цей захід став важливою платформою для обговорення питань щодо реалізації професійною та фаховою передвищою освітою Цілей сталого розвитку.

У 2022 р. для публікації матеріалів цих двох конференцій у продовжуваному виданні Інституту «Інноваційна професійна освіта» відкрито дві спеціальні рубрики.

Інститут є також співорганізатором трьох міжнародних наукових конференцій: («Наука та освіта у світовому інформаційному просторі», «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми», «Технологічна і професійна освіта: проблеми та перспективи») та всеукраїнської — «Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій». Крім того, науковці Інституту постійно беруть активну участь у численних масових заходах, що організовуються іншими закладами освіти.

Виступи президента НАПН України В. Кременя та академіка-секретаря Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України Н. Ничкало на пленарному засіданні звітної науково-практичної конференції ІПО НАПН України (2021)

Науково-організаційний відділ забезпечує підготовку й оприлюднення на сайті Інституту й Електронної бібліотеки НАПН України матеріалів усіх масових заходів, що проводяться в науковій установі.

Міжнародна діяльність. Інститут активно співпрацює з багатьма міжнародними організаціями, науковими установами й закладами освіти (Базиль, 2022). Серед них: Німецьке товариство технічного співробітництва (GTZ), Федеральний інститут професійної освіти Німеччини (Bundesinstitut für Berufsbildung — BIBB), Інститут техніки та освіти в Технічному Університеті м. Бремена (ITW, Федеративна Республіка Німеччина), Європейський фонд освіти (ЄФО), Університет м. Констанца (Німеччина), Університет м. Валенсії (Іспанія), Віденський університет економіки та бізнесу (Австрія), Інститут підвищення кваліфікації «Міжнародна професійна академія «ТуранПрофі» (Республіка Казахстан); Вища школа лінгвістична в Ченстохові (Польща); Академія імені Яна Длугоша у Ченстохові (Польща). У 2021 р. укладемо угоду про співпрацю з Європейським інститутом безперервної освіти (EIDV) Словаччини, відповідно до якої здійснюється наукове стажування працівників Інституту, підвищення їхньої кваліфікації за міжнародними програмами й з отриманням сертифікатів європейського зразка.

У звітний період міжнародна наукова діяльність розвивалася завдяки активній участі вчених Інституту у двох міжнародних проектах: «Удос-

коналення практико-орієнтованої підготовки викладачів професійної освіти і навчання» (2016-2018 рр.) та нині діючому проєкті ЕРАЗМУС+ «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні (PAGOSTE)» (2020-2023 рр.).

У процесі завершеного в 2018 р. міжнародного проєкту підготовлено: аналітичні довідки за результатами порівняльного аналізу навчальних планів підготовки викладачів економіки для системи професійної освіти в закладах вищої освіти України й зарубіжжя; модель практико-орієнтованої підготовки викладачів професійної освіти й навчання та методичні рекомендації щодо її вдосконалення; результати загальнонаціонального опитування щодо сучасного стану управління підготовкою педагогів професійного навчання; дорожню карту змін управління професійною підготовкою викладачів для сучасної системи П(ПТ)О України тощо.

Діючий проєкт спрямований на розвиток і пілотування структур управління між українськими університетами-партнерами й регіональними закладами П(ПТ)О, удосконалення обізнаності про сучасну систему П(ПТ)О в Україні та підвищення статусу професії викладача. Основна увага приділяється подоланню теоретично-практичних прогалів між університетською освітою та вимогами до викладання в закладах П(ПТ)О, а також налагодженню управління на основі партнерства між відповідними установами П(ПТ)О. До складу проєктного консорціуму входять: Університет м. Констанц, Віденський економічний університет, Римський університет Тре, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Південноукраїнський національний педагогічний університет, Національний транспортний університет, Українська інженерно-педагогічна академія, Міністерство освіти і науки України, Інститут професійної освіти НАПН України.

Інститут активно розвиває співпрацю з [Європейським фондом освіти](#) (ЄФО). Основними видами такої співпраці є: участь науковців Інституту в заходах ЄФО щодо розвитку й підтримки розвитку П(ПТ)О в Україні: професійна освіта впродовж життя, її внесок до інноваційного розвитку суспільства, роль професійної освіти і навчання в децентралізації; стандартизація професійної освіти й навчання. У цьому контексті важливо відзначити проведену спільно з ЄФО та МОН України Міжнародну конференцію «Майбутнє професійної освіти в Україні: на шляху до концепції ПОН» (2018).

Відповідно до Меморандуму про порозуміння триває співпраця з Федеральним інститутом професійної освіти і навчання Німеччини з вивчення: особливостей організації, переваг і недоліків функціонування в Німеччині дуальної форми здобуття освіти; заходів з визнання результатів неформального навчання й попередньо набутого досвіду в рамках офіційної системи професійної освіти й навчання; нормативно-правового забезпечення професійною освітою представників різних цільових груп; процесів визнання кваліфікацій; передумов і порядку розроблення стандартів професійної освіти й навчання, «національних рис» забезпечення якості підготовки кваліфікованих працівників тощо.

Здійснюється активне співробітництво з [Gothe Institut в Україні](#) у спільних заходах, серед яких: Освітній конгрес «Школа майбутнього — шанси та перспективи» (2018), воркшоп «Дуальна освіта в Україні: бути чи не бути» (2018), конкурс для учнів закладів П(ПТ)О України «Мое резюме: знято!» (2018), серія практичних модулів з питань

підвищення кваліфікації викладачів німецької мови в закладах П(ПТ)О щодо викладання та вивчення іноземної мови професійного спрямування (2018-2020 рр.).

У 2018 р. було окреслено напрями співпраці Інституту з Академією імені Яна Длугоша в Ченстохові щодо реалізації спільних програм підготовки докторів філософії, магістрів, здійснення міжнародних проєктів, проведення наукових досліджень, стажування наукових і науково-педагогічних працівників.

З партнерами із Вищої школи лінгвістичної в Ченстохові (Польща) обговорювалися питання модернізації професійної освіти. Зокрема, було проведено два спільні науково-практичні семінари: «Інформаційно-цифровий освітній простір України: проблеми й перспективи розвитку» на базі Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія» (2019) та «Інноваційні технології підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної та фахової передвищої освіти» на базі Ізмайльського агротехнічного коледжу (2019). У рамках партнерства між Вищою школою лінгвістичною у Ченстохові та Інститутом розроблена й реалізується Програма мовної підготовки й складання іспиту з іноземної мови (міжнародна сертифікація) — польської, англійської, німецької (на рівні, не нижче B2)

відповідно до загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти для наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників наукових установ, закладів вищої та професійної освіти. Заняття проводилися у 2019-2021 рр. досвідченими викладачами з Польщі, Великобританії, Німеччини (дипломовані носії мови). До кожного учасника програми застосовувався особистісно-орієнтований підхід. Використовувалися сучасні мовні лабораторії, комп'ютерні й мультимедійні класи Вищої школи лінгвістичної.

У рамках співпраці з представниками Університету Падерборн (Німеччина) проведено круглий стіл «Впровадження дуальної системи в Україні: можливості та перспективи» (2018), на якому вивчався зарубіжний досвід реалізації дуальної професійної освіти.

Зарубіжні партнери Інституту підтримують проведення спільних конференцій, обмін досвідом розвитку професійної освіти й публікаційну діяльність. Так, упродовж 2018-2022 рр. Інститут був організатором і співорганізатором низки циклічних міжнародних конференцій: «Професійне навчання персоналу — європейський вибір», «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства», «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи», «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми», «Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи». Детальніше інформація про ці заходи висвітлена в розділі «Проведення масових науково-практичних заходів».

Волонтерська діяльність. Вчені Інституту вели і продовжують вести активну волонтерську діяльність (як персонально, так і в колективних справах наукової установи), допомагаючи нашим колегам, які зі зброєю в руках захищають нашу країну. У перші дні повномасштабної війни було організовано онлайн-консультування для педагогічних працівників закладів П(ПТ)О «Ми разом!»; підготовлено численні звернення до освітян і науковців різних країн із закликами засудити війну в Україні; інформацію про війну в Україні поширено на сайтах популярних закладів країни-агресора через функцію «відгук»; на офіційному сайті Інституту розміщено листи підтримки від учених зарубіжних закладів освіти та наукових установ і розіслано їх на е-пошти вітчизняних закладів-партнерів; оприлюднено й поширено серед закладів-партнерів відкриті листи звернення наукової та академічної спільнот

совно військового вторгнення в Україну; започатковано публікування серії історико-педагогічних матеріалів «Коріння війни. З чого починаються війни, або витоки великороського шовінізму» для педагогів закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти; оприлюднено матеріали і презентації для проведення позашкільних занять і виховних годин у закладах професійної та фахової передвищої освіти у воєнний час з психологічної і громадянської освіти, охорони й захисту персональної інформації в мережі Інтернет (Єршова, 2022).

Вчені Інституту на чолі з первинною профспілковою організацією активно підтримують волонтерський рух України, допомагають територіальній обороні, ЗСУ, внутрішньо переміщеним працівникам професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

Війна детермінувала новий напрям наукових досліджень Інституту — *інклюзивну професійну освіту* (Лапа, 2022). З цією метою в Інституті було відкрито Центр психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти (керівник — О. Лапа) і визначено його пріоритетні завдання, серед яких: розробити освітні програми й курси для професійної адаптації людей з інвалідністю внаслідок війни; спряму-

Зустріч науковців ІПО НАПН України з завідувачем науково-організаційного відділу А. Кононенко під час короткострокової відпустки (27-28 лютого 2023 р.)

вати розвиток державно-приватного партнерства на вирішення проблем працевлаштування ветеранів та інвалідів; організувати спеціальну психологічну й методичну підготовку педагогів професійного навчання для роботи з особами з інвалідністю внаслідок війни тощо.

У жовтні 2022 р. для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти проведено безкоштовний тренінговий курс «Соціально-психологічний супровід навчання внутрішньо переміщених осіб у закладах освіти», призначений сформувати у слухачів знання основ соціально-психологічного супроводу навчання внутрішньо переміщених осіб, розвинути вміння надавати першу психологічну допомогу при різних видах стресових розладів, підготувати педагогів до навчання й перекваліфікації військових з різними особливим потребами.

Це був дуже екстремальний звітний період, що став індикатором багатьох проблем, серед яких варто виокремити такі: втрата зв'язків з експериментальними базами, що розташовані на тимчасово окупованій території; недостатня кількість підготовленої навчальної літератури для потреб закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти; мала чисельність молодих науковців у складі лабораторій Інституту та недостатнє залучення молодих педагогів системи професійної освіти до навчання в магістратурі, аспірантурі та докторантурі; недостатня кількість публікацій науковців інституту у виданнях, що індексуються у базах SCOPUS та WOS; недостатньо використовується потенціал науковців інституту для підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів освіти та структурних навчальних підрозділів суб'єктів господарювання відповідно до викликів воєнного й повоєнного часу.

З огляду на нові виклики, ми визначили пріоритетні напрями наших наукових досліджень на 2023-2026 рр., що стосуються цифровізації професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, проблем профільної середньої освіти професійного спрямування; управління розвитком освіти в умовах повоєнного відновлення економіки; підготовки молоді до підприємництва тощо. Вчена рада Інституту визначила нові теми наукових досліджень (теоретичні і методичні основи розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах воєнного та повоєнного часу; тенденції розвитку державно-

приватного партнерства у сфері П(ПТ)О; теоретичні й методичні основи консультування з молодіжного підприємництва у закладах П(ПТ)О; застосування цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників).

Отже, серед стратегічних цілей Інституту — наукове й методичне забезпечення формування ефективної інтегрованої системи професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти, актуалізованої потребами воєнного стану і повоєнного відновлення України; покращення іміджу професійної освіти та підвищення привабливості в суспільстві робітничих професій; упровадження кращих європейських практик формування мережі укрупнених потужних багаторівневих і багатопрофільних закладів професійної освіти, їх гнучкої взаємодії з роботодавцями та інтеграції в Європейський простір професійної освіти і навчання; побудова Концепції цілісної національної системи професійної освіти, що потребує врегулювання Законом України «Про професійну освіту» (Кремень, 2023, с. 19).

Науковий колектив окреслив досить амбітні завдання для подальшого розвитку усіх напрямів діяльності Інституту, які, попри досить нестабільні і складні часи, сподівається виконати у найближчі п'ять років.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Базиль, Л. (2022а, Березень-Червень). Наукова платформа модернізації професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти. *Педагогічна газета України*, 2-3(288-289), 8.
- Базиль, Л. (2022b, Липень-Жовтень). Інститут професійної освіти і Вища технічна школа в Катовіцах обговорили проблеми інформаційно-інноваційних технологій. *Педагогічна газета України*, 4-5(290-291), 5.
- Базиль, Л. (2022с, Липень-Жовтень). Консультативна підтримка педагогів експериментальних майданчиків. *Педагогічна газета України*, 4-5(290-291), 4.

- Базиль, Л. (2022d, Листопад-Грудень). Науково-методичне забезпечення розвитку професійної освіти в умовах нових викликів. *Педагогічна газета України*, 6(292), 3.
- Виноградська, Г. (2022). Співпраця освітян і роботодавців: розроблення професійного стандарту. *Професійна освіта*, 4(97), 22–25.
- Вороніна-Пригодій, Д. & Кравець, С. (2022). Регіональні особливості європейської системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Професійна педагогіка*, 1(24), 42–50.
- Єршова, Л. (2018). Трансформація системи цінностей учнівської і студентської молоді в контексті реформування вітчизняної професійної освіти. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. *Професійна педагогіка*, 16, 162–168.
- Єршова, Л. (2022). Витоки великороського шовінізму. *Вісник НАПН України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4132>
- Єршова, Л. М. & Базиль, Л. О. (2020). Ефективні вектори співпраці інституту професійно-технічної освіти НАПН України з навчально(науково)-методичними центрами (кабінетами) професійно-технічної освіти. *Вісник НАПН України*, 2(1), 1–10. <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-1-8-1>
- Інститут професійної освіти НАПН України (2023). Головна (актуальна версія). <https://ivet.edu.ua/>
- Кремень, В.Г. (ред.). (2021). *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком.
- Кремень, В.Г. (2023). Про діяльність Національної академії педагогічних наук України у 2022 році та завдання на 2023 рік. *Вісник НАПН України*, 5(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5112>
- Лапа, О. (2022, Липень-Жовтень). Професійна адаптація людей з інвалідністю внаслідок війни. *Педагогічна газета України*, 4-5(290-291), 5.
- Ничкало, Н.Г., Радкевич, В.О. & Єршова, Л.М. (2021a). Професійна (професійно-технічна) освіта для потреб особистості, економіки та суспільства. Сучасна фахова передвища і вища освіта —ключова умова конкурентоспроможності України. В В.Г. Кремень (Ред.), *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія (с. 102–109)*. Київ: КОНВІ ПРИНТ. <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>
- Ничкало, Н.Г., Радкевич, В.О. & Єршова, Л.М. (2021b). Сучасна фахова передвища і вища освіта —ключова умова конкурентоспроможності України. В В.Г. Кремень (Ред.), *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія (с. 111–112)*. Київ: КОНВІ ПРИНТ. <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>
- Радкевич В. (2021a). Науковий супровід забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти. *Професійна освіта*, 3, 12–13.
- Радкевич, В. (2021b). Модернізація професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до потреб суспільства та вимог ринку праці. *Професійна педагогіка*, 2(23), 4–18.
- Радкевич, В. (2019a). Від наукових досліджень —до кращих освітніх практик. *Професійна освіта*, 2, 9–11.
- Радкевич, В. (2019b). Роль професійної освіти в реалізації цілей сталого розвитку суспільства. *Професійна освіта*, 1, 5–9.
- Радкевич, В. (2020a). Науково-педагогічний аналіз реформування професійно-технічної освіти на початку незалежності Української держави (1991—2000 рр.). *Професійна педагогіка*, 2(19), 142–153.
- Радкевич, В. (2020b). Тенденції трансформаційних змін професійної освіти в добу незалежності України. *Професійна педагогіка*, 1(20), 176–184.
- Радкевич, В.О. (2022a). Інститут професійної освіти НАПН України: від наукових досліджень —до кращих освітніх практик. *Вісник НАПН України*, 4(1), 1–14. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4115>
- Радкевич, В.О. (2022b). Науково-методичне забезпечення розвитку професійної освіти в умовах сучасних викликів: Наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Науково-методичне забезпечення розвитку професійної освіти в умовах нових викликів», 17 листопада 2022 р. *Вісник НАПН України*, 4(2), 1–15. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4218>
- Радкевич, В. О., Бородієнко, О.В. & Кравець, С.Г. (2021). *Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали*. Київ: ТРОПЕА.
- Радкевич, В.О. & Єршова, Л.М. (ред.). (2019). *Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали*. Київ: ІПО НАПН України.
- Радкевич, В.О. & Єршова, Л.М. (ред.). (2021). *Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта: інформаційно-аналітичні матеріали*. Житомир: Полісся.
- Радкевич, В.О., Бородієнко, О.В., Пуховська, Л.П., Лапа, О.В., Зуєва, А.Б., Гуменна, Л.С., Остапенко, А.В. & Малишева, М.Р.; Радкевич, В.О. (ред.). (2021). *Професійна (професійно-технічна) освіта України: початок XXI століття: енциклопедія*. Житомир: Полісся.
- Радкевич, В. & Єршова, Л. (2022). Стан готовності системи професійної освіти до протидії реальним і потенційним загрозам національній безпеці та національним інтересам України в умовах зовнішніх і внутрішніх викликів. *Професійна педагогіка*, 1(24), 4–17.
- Радкевич, В. & Єршова, Л. (ред.). (2023). *Інститут професійної освіти НАПН України (2018—2022): довідник*. Київ: ІПО НАПН України.
- Радкевич, В.О., Лузан, П.Г. & Пащенко, Т.М. (2022). Ахова передвища освіта: аналітичний огляд ефективності. *Вісник НАПН України*, 4(2), 1–12. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4209>
- Радкевич, В.О. (ред.). (2018). *Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України (2013-2017): довідник : у 5 ч.* Київ: ІПТО НАПН України.
- Радкевич, В.О., Радкевич, О.П. & Пригодій, О.П. (2022). *Методичні рекомендації щодо використання веб-платформи «ПАРТНЕРСЬКИЙ ПРОСТІР 015»*. Київ: ІПО НАПН України.

Alieksieieva, S., Yershova, L., Kravets, S., Lapshyna, O. & Odnoroh, H. (2021). Self-education and self-management to develop entrepreneurship competence in future professionals. *SHS Web of Conference*, 14(7), 03002. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110403002>

Kryvorot, T. & Pryhodii, M. (2020). Using network-based educational and methodological complexes in professional training of future lecturers. *Professional Pedagogics*, 1(20), 109–117. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2020.20.109-117>

SCIENTIFIC AND ORGANIZATIONAL ACTIVITIES OF THE INSTITUTE OF VOCATIONAL EDUCATION OF NAES OF UKRAINE AND PROSPECTS FOR ITS DEVELOPMENT (2018-2022)

(based on the on the materials of the Director's report to the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine)

Valentyna Radkevych

DSc in Pedagogy, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, Director, Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The achievements of the staff of the Institute of Professional Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine in 2018-2022 are highlighted. The results of scientific, experimental, publishing, expert-analytical, educational, international and other types of activities have been outlined. Scientific schools of the Institute, the most important results of scientific research and innovative educational activities are presented. The contribution to the digitization of vocational education and training and professional pre-higher education, as well as the development of digital competence of scientists, teaching staff and students are characterized. Various areas of volunteer activity aimed at material, financial, psychological, advisory, scientific-methodical and other assistance to the Armed Forces of Ukraine, internally displaced persons, veterans of the Russian-Ukrainian war, teachers and students of vocational education during wartime are outlined.*

Keywords: *Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine; vocational education and training and professional pre-higher education; scientific activity; innovative educational activity; digitalization of education; training of masters and doctors of philosophy.*

Дата публікації: 19 червня 2023 р.